

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatna cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijimajú.
Na pol roka	2 „ — „		
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Malá gazdiná.

Shromaždenia ľudovej strany.

V minulom čísle medzi politickými správami v krátkosti zmienili sme sa boli o tom nezdare, ktorý zastihol kočujúcich ľudárov v Sedmohradsku v Csik-Szt-Mártone.

O shromaždeniach ľudovej strany zmienili sme sa už viackrát, a za každým sme prizvukovali, že tieto shromaždenia nenie sú nič iné, jako nehanebné natfskanie sa ľudovej strany. Pravdu tohoto nášho tvrdenia dosvedčilo už aj dosiaľ viac shromaždení, tak makave ale málokteré, jako shromaždenia, ktoré chceli ľudári vydržiavať v Tušnade, v Csik-Szt-Mártone a v Kozmáši. Viackrát sme už boli povedali, že shromaždenia ľudovej strany tak sa vydržiavajú, že z Budapešti odpíšu do tej lebo onej obce riaditelia ľudovej kancelárie, že chcú vydržiavať shromaždenie. Na to tamejší katolícky farár svolá pár žien a niekoľko starcov alebo nedospelých mladíkov a ľudoví vyslanci pred týmito prednesú svoje otrepané reči a je po shromaždení. Na druhý deň v ľudárskych časopisoch prijde siahodlhá zpráva o takomto shromaždení, na ktorom bralo vraj účasť viac tisíc voličov patričného okresu. Takýmito správami zvykli ľudári balamutif svet a ľahkoverné čitateľstvo.

So shromaždením, ktoré chceli vydržiavať 21-ho októbra v hore spomenutých obciach, ale veľmi zle pochodili. Do týchto obcí nikto ich nepozval z ľudu, nikto nebol zvedavý na ich múdrosť a predsa dostavili sa tu, aby medzi svorný ľud zasiali semeno nesvornosti, zasiali semeno konfesionálnej nenávisťi a zášti. Tentoraz sa im ale tak povodilo, jako to zaslúžili: prijatí boli totižto tak, jako vôbec bývajú prijatí nevolaní hostia, ukázali im totižto dvere.

V Tušnade nedostavil sa ku shromaždeniu nikto, ani len staré ženy a nedorastlé deti. A ačkoľvek sú ľudári navyknutí prázdny stenám hovoriť, predsa sa neopovážili v Tušnade predniesť už dávno naspamäť naučené reči. Dozaista preto, že sami ľudárski vyslanci presvedčení sú jedon o druhom vzájomne, že to, čo hovoria, nenie pravda, a hanbili sa jedon druhému do očí takéto nepravdy hovoriť. Alebo snáď zišlo im na rozum to latinské príslovie «augur augurem dum videt, ridet»? alebo slovensky povedané, keď

šalbiar šalbiara vidí, smeje sa. Oni o sebe vedia, že sú len šalbiari, a majú koľko-toľko ohľadu jedon na druhého, nechcú sa samých seba šalbiarif a práve preto len sa usmiali a nerečnili, lež odtiahli ďalej do Csik-Szt-Mártonu, aby pretrpeli ešte trpkjšiu, ešte potupnejšiu porážku, než bola tušnádska, kde sa im na shromaždenie nik nedostavil.

V Csik-Szt-Mártone sa dostavil ľud na shromaždenie pod vedením svojho rychtára a tu mužsky, otvorene postavil sa proti ľudovej strane, žiadajúc od jej prislých zástupcov, aby svojimi rečmi nebúrili ľud, neodoberali mu pokoj, lež aby s Pánom Bohom odtiahli ta, kam ich ľud volá. — Ľudoví vyslanci napriek tomuto mužnému osvedčeniu sa csik-szt-mártonských obyvateľov, chceli svoje poburujúce reči predniesť, v tom ich ale obyvatelia prekázili nepripustiac ich k slovu a kočujúci ľudári prinútení boli aj odtiaľto odtiahnuť s dlhým nosom.

My otvorene musíme sosnať, že sme a aj budeme vždy nepriateľmi toho, aby ktokoľvek prekážaný bol v slobodnom prednášaní svojej mienky, aby slobodne mohol prednášať to, čo dľa svojho presvedčenia drží za najlepšie. Jako sme ale priateľmi toho, aby každý mohol a smel slobodne a otvorene predniesť svoju mienku, tak sme tuhými prívržencami aj toho, aby každý občan vlasti slobodne sa mohol držať voči takémuto slobodnému prednášaní mienky. To jest, keď je každému slobodno predniesť svoju mienku, nech je slobodno každému voliť, aby tú mienku vypočul, ktorá sa mu ľúbi, tedy nech nikto nemá výsadu na to, aby obyvateľov sohnal, aby im rozkázal: no teraz počte počúvať ohlupujúce reči ľudárov! Mnohí katolícki kňazia boli toho presvedčenia, že sa ich veriaci musia *valným* počtom shromaždiť, keď sa nejakému ľudárovi zapáči prísť do ich obce zarečniť. Takéto právo nemá ani kňaz, ani slúžny, ani viceispán, ani nikto na svete. Lebo buď je sloboda alebo nie. V prvom páde, totižto že je sloboda, ktorý pád je aj u nás, každý robí to, čo sám uzná za najlepšie; keď sa mu páči ísť počúvať ľudárov, ide, keď ale nie, zůstane doma. A keď niekto toto právo aj používa, je v očiach ľudárov bedárom, ktorému vraj liberáli

rozkazujú a následkom toho nejde na ľudárske shromaždenie.

Toto všeobecné právo použili voličia jak v Tušnáde, tak aj v Csik-Szt.-Mártone. V prvej obci vôbec nešiel nikto na shromaždenie, v tej druhej ale občania jednomyselne usniesli sa na tom, že nevypočujú ľudárov. A k tomuto mali právo. Ľudárov nikto ta nevolal, načo sa natískali? Načo ľudári natískajú svoje politické náhľady iným? A veď keby to boli aspoň politické náhľady, ale keď sú to len nesvár a nespokojnosť vzbudzujúce reči!

Nuž ale poďme o krok ďalej a opýtajme sa, že či ten okres nezastupuje nejaký od pohana horší človek, ktorí haní a potupuje nielen kresťanstvo ale je na potupu hlavne katolíckemu náboženstvu? Lebo keby skutočne tak bolo, tak by natískanie sa ľudárov dalo sa aspoň čím-tým ospravedlniť. Ale veru v tomto páde ich natískanie sa nedá ani týmto ospravedlniť. Okres zastupuje na sneme Július Győrffy, o ktorom najkatolíckejší časopis «Magyar Állam» nasledovne píše:

Július Győrffy bol pri pojednávaní cirkevno-politických zákonov medzi najprvšími, ktorí vystúpili z vládnej strany a týmto skvele zadosť učinil svojmu katolíckemu presvedčeniu. Je členom správnej rady sedmohradského katolíckeho štátusu, katolíckeho autonómneho kongressu, on vypracoval štatúty menšiny, o ktorých každý uzná, že tieže nestoja v ničom v protive s kanonami cirkve. A odmenou tohoto úcty zasluhujúceho katolíckeho účinkovania je, že ľudárski vandrujúci apoštolovia vtrhnú do jeho volebného okresu, chcú mu odobrať mandát. Nuž či je toto múdre katolícke pokračovanie? Radi by sme dali hlasovať samým nepredpojatým katolíkom ľudovej strany, aby sme sa presvedčili, že či odobrujú to, aby ľudová strana započala boj proti tým, ktorí skutkami dokázali, že sú katolíci, ktorí pracujú, asíce bezžisne na povznesení katolíctva.

Toto pokračovanie je skutočne skandalózne a odstrašujúce pre každého, lebo jestli je odmenou katolíctva to, že ľudová strana v prvom rade na nich sa oborí, tak je katolíctvu preukázaná služba fažký a nevďačný podnik.

Toto píše «Magyar Állam», o ľudároch. My k tomuto s našej strany nemáme čo doložiť, len tú prosbu, aby ct. čitatelia naši aj sami chladno krevne posúdili toto hanebné pokračovanie ľudár-

skych apoštolov, ktorí chcú o katolíctvo zaslúženého muža vytisnúť z okresu, aby mandát jeho mohol dosiahnuť taký iný muž, ktorý za katolíctvo nič nespravil iné, jako že podpaľuje.

Slovo k rodákom.

Od dávna nič nenie tak často a tak všestranne spomínané, ako čisté voľby. Dnes-zajtra snáď na všetko iné zabudneme, len tieto nie. Čistotu volieb žiada každý, no málokto úprimne. Ba sama táto čistota tak je nestála, neistá, poprekúcaná, že dosť skoro nútení budeme vzdychnúť: Bože uchovaj nás od tej — vlastne takej čistoty.

Predovšetkým veľká chyba a sebaklam je to, že čisté voľby opposícia — a len táto potrebuje, kdežto vraj vládna strana nie, ba práve naopak.

Na prvý pohľad zdá sa to byť pravdou, alebo aspoň pravdepodobnosťou. Lebo veď vládna strana v parlamentarisme je poprvé v rozhodnej väčšine, ona podporuje vládu a táto zase ju. Oba tieto faktori majú isté neodtajiteľné prostriedky moci v rukách, ktoré, keď sú dobre použité, zabezpečujú istý prajný úspech trvania. Je to prevaha vlády, ale istá potrebná konservatívna prevaha bezpečnosti trvania, bez ktorej by musela anarchia nasledovať. Opposícia ale zase v čistote volieb hľadá svoju spásu, lebo pri čistote predpokladá nielen vytvorenosť nadužívania, ale aj používania prostriedkov zákonnej moci vlády.

Všetko toto je viac-menej mýlné, jednostranné. Pravda je ale tá: že čistotu volieb potrebuje krajina a národ bez ohľadu na to, ktorej a akej politickej strane ona osozí. Čistota ale potom to znamená, že pri všetkých voľbách či obecných, či stoličných, či ablegátskych len puhé presvedčenie voličov rozhoduje a presvedčenia tohto nesmie sa týkať nikto. To je len čistá voľba, pri ktorej niet žiadneho nátlaku, žiadneho terrorisovania, pri ktorej nikto nedovolené a zapovedané prostriedky neužíva; pri ktorej tedy ani úradníctvo nenadužíva svojej úradnej moci, ale zas ani kňazstvo zbrane moci duševnej, cirkevnej, náboženskej.

Čistá voľba je tá, pri ktorej nevolí ani strach a bázeň, ani očakávanie hmotného neslušného osohu, a pri ktorej ľudí nie grošom a traktovaním, lež vysvetľovaním a kapacitovaním vedú.

Takúto čistotu volieb dnes úprimne a otvorene len liberálna strana môže žiadať a žiada, lebo veď veľké úspechy liberálnej politiky vzdor všetkým neresfam pomerov najväčšími kapacitujú rozumných voličov; kdežto terajšie opposicionálne strany, nemajúc žiadnej vecnej príťažlivosti, jedine

nátlakom a podkupovaním mohli by zvíťaziť a predsa, zvlášte jedna opozičná strana, strana toľdárov najväčšími kričím a žiadajú čisté voľby, pravda že len dľa svojho spôsobu a s takou úprimnosťou, aká všetky jej činy charakterisuje.

Ján Molnár a ostatní účastníci ľudárskeho heccovania na príklad to žiadajú, aby všetci štátni a administratívni úradníci boli mimo ústavy vyhodení, aby títo o všetky politické a ústavné práva jednoducho olúpení boli. Alebo aspoň tí, ktorí následkom svojho oprávneného smýšľania a presvedčenia liberálneho prirodzene teraz s čistoliberalnou vládou držia; lebo vieme príklady, že ľudári slúžnóvcov, ktorí ľudárskych prívŕzencov rychtármi porobili a v prospech ľudárov účinkovali, oni tých až do neba vychválili, ako hrdinov a bohatierov svätili, kým zase všetkých im menej priaznivých alebo práve neprajných, až po čiernu zem tupili, hanili, osočovali, spolu i s vládou a to či pred pospolitostou na shromaždeniach, či na krajinskom sneme. S akou ľudárskou spravodlivosťou to robili, ukáže nám príklad. Len jeden z mnohých. V Csík-Tušnáde na ľudové shromaždenie ľud sa nesišiel, lebo o ľudároch vedieť nechcel. A tu popadnul ľudárov vztek. Ján Molnár brizgal na sneme slúžnemu a ministrom. Slúžny bol baša a minister šudier, «ktorý — vraj — vždy má na jazyku právo, zákon a spravodlivosť, ale nie — vraj — v skutkoch.» A to povedal ten katolícky kňaz, ktorý sam konštatoval, že minister schôdzku telegrafické povolil. Tedy ľudársky kňaz sám konstatuje skutok, a potom povie, že skutku nielo. Alebo snáď sám myslel, že toto dovolenie nebolo «právne, zákonné a spravodlivé»?

Ďalej, keď liberálmi a ľudarmi vôbec celou verejnou mienkou jednako oceňovaný a vážený polludár Zoltán Zmeskal v Rajci ním pobúreným ľudom rečníkov liberálneho sjazdu vo vyjavení svojej mienky prekázal a ľud búril: vtedy len sa tak sypaly ľudárske chválospevy na hrdinu — vraj — zásad; keď ale v Csík-Szt.-Mártone liberálni voličia sami svojou vôľou nechceli počúvať búrenia Kálmanovské a svojmu milovanému vyslancovi na slávu privolávali: to už bola ožratá luza, a slúžny podle napádaný, že prečo neprišiel protivníkov, aby ľudárov pokorne počúvali a im «éljenovali.»

Takto si vysvetľujú ľudári volebný pokoj, že oni v nedeľu od rana do večera tri, a v sviatok «Vsechsvätých» štyri shromaždenia vydržiavajú. Na úkor služieb Božích. Lebo veď len nemysla, že ich kortesovania k službám Božím patria? Vieme mnoho príkladov, že obecnosť dľa stáročného zvyku hŕnulo sa o 11-tej predpoludním k službám Božím, no chrám Pána našlo zavretý, lebo kresťanský kňaz, sluha Kristov, zanechal dom Pána a šiel kortesovať do vzdialenej obce.

Vieme príklady, že kňaz so štyridsiatimi občanmi po štyri hodinovej ceste už o jednej po poludní bol na kortesačskom sjazde: kedy bol ľud ten v kostole?

Ztrateného spoluobčana v nedeľu hľadať je hriech, ale šalbiarstvo politických kaukliarov počúvať, je svätením nedele. Takto učím náboženstvu ľud je hanba a posmech. Také dačo neurobia ani tí ľudarmi špintaní židia a freimaureři.

Takúto čistotu volieb, lepšie povedané špinu nestrpím ani osvietená naša verejná mienka, ani náš rozumný a nábožný ľud. *Pravdomil.*

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Spoločné ministerské porady. Vo Viedni od piatku do pondelku večera vydržiavala sa spoločná ministerská porada v otázke v Bosnii stavať sa majúcej železnice. V hlavných otázkach sa vlády dohodly, neriešené zostaly len niektoré menej vážne body, ohľadom ktorých sa budú len neskoršie radit.

Činnosť snemu. Jako chyrovať, snemovňa vyslancov po prijatí návrhu o sňatku arcikniežata Franca Ferdinanda bude pojednávať došlé prosby, načo bude dňa 30 ho aprila otvorený štvrtý odsek snemu zakľúčený a na druhý deň bude otvorený piaty spolu aj posledný odsek, cyklus snemových zasadání. Do tých čias kým finančný výbor nebude hotový s pojednávaním rozpočtu, snem nebude zasedať.

Zmena vo fôjšpánskom sbore. V politických kruhoch povrávajú, že Béla Horváth, hontiansky fôjšpán, najbližšie vzdá sa svojej hodnosti.

Záležitosť najdených detí. Nejedna obec má mnoho starostí a výdavkov, keď nesvedomitá matka pohodí svoje dieťa, o ktoré sa potom obec musí starať. lebo veď ľudskosť káže, aby bolo postarano o výchovu takýchto nestastných detí, aby sa z nich nestali vyvrheli ľudskej spoločnosti. Táto záležitosť bola uvedená do reči v zasadnutí finančného odboru snemovne, ktorý tieto dni pretriasal rozpočet ministerstva vnútra. Ministerský predseda Szell ako minister vnútra na prednesené reči za všeobecného súhlasu výboru odpovedal, že k vychovávaniu najdených detí v Budapešti postaví ústredný dom a krom toho i vo viacerých mestách vidieckych dá postaviť útulne pre najdené deti. Do tých čias ale, pokým príjde rad na stavbu týchto domov, už do rozpočtu na rok 1901. vzal 2,100.000 korún na vychovávanie zkazaných najdených detí.

Cieluprimerané užitočné nariadenie. Zákon šiel nakladať, aby každá obec mala vyučenú babicu, lenže toto nariadenie zákona vo veľmi mnohých obciach nebolo prevedené. Ministerský predseda čo minister vnútra chce

tomto nedostatku odpomôcť. Tým cieľom dá odmeny, štipendia chudobnejším obciam krajiny, aby dali vynútiť k tomu síce ženské za babice, ktoré sa za obdržanú odmenu zaviazajú, že aspoň 5 rokov budú v obci čo babice účinkovať. Týmto spôsobom mieni minister odpomôcť tomu zo zdravotného ohľadu veľkému zlu, že mnohé obce nemajú ani len vyučených, diplomovaných babíc.

Z Číny. Zástupci mocností v Pekingu dostali od svojich vlád rozkaz, aby vypracovali návrh o podmienkach pokoja na základe tých početných predostrení, ktoré učinili jednotliví zahraniční ministri: nemecký, ruský, anglický a francúzsky. Ponevác je to veľkou prácou, pokým z tých predostrení povyberajú do návrhu také body, ktoré prijmu všetky mocnosti, tak porady vyslancov potrvajú zaiste dlhší čas. Ostatne boxeri len kde-tu sa ešte hýbu, ale spojené vojsko pod nemeckým maršalom Wallderseeom na ohrozených miestach bdie nad poriadkom a proti krestanom hýbajúci sa boxeri ľahko prichodia o hlavy.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 25. októbra. Na dnešnom zasadnutí pojednávajúca bola zpráva ministerského predsedu o tom, že kráľ ustálil kvótu počnúc od 1-ho júla bežiaceho roku na jedon rok. Nad zpravou tonto rozpriadla sa dišputa. Béla *Komjáthy* tvrdí, že riešenie kvóty nepatrí medzi kráľovské práva a preto za nezákonné považuje, že kráľ zase ustálil kvótu na jedon rok. *Ludvik Csávoľszky* žiada, aby vláda už raz spravila koniec tomu stavu, že sa kvóta s polroka na polrok alebo na celý rok predlžuje. Vyzýva vládu, aby použila terajší príhodný čas, keď totižto Rakúšania prekážajú uzavrenie vyrovnania, a zaviedla samostatné colné územie. Riešenie kvóty kráľovským rozhodnutím, čo nezákonné neberie v známosť. *Gejza Polónyi* tiež sa osvedčil v tom smysle, že riešenie kvóty neuznáva za ústavné.

Ministerský predseda *Szell* predovšetkým zastal sa colno-kupeckého svázku s Rakúskom. Rečník neni síce zato, aby sa svázok s Rakúskom udržal bez všetkých opráv a na každý pád, ešte aj vtedy keďby Uhorsko z tobo malo škodu. Nateraz ale vyrovnanie zodpovedá jak politickým, tak aj hospodárskym záujmom Uhorska, práve preto zastáva svázok s Rakúskom. Prejdúc na riešenie kvóty jeho veličenstvom, rozpovedal priebeh vyjednávania kvótoých výborov a dokázal, že riešenie kvóty bolo zákonné, lebo parlamenty vyslaly kvótové deputácie, tieto celú záležitosť prichystaly, rakúsky parlament ale nechcel pojednávať, a tak nastala potreba tobo, čo káže zákon z r. 1867., totiž jeho veličenstvo riešil kvótu, čo učinil už po štvrtýkrát. Zákon nikde nehovorí, že kráľ len raz môže riešiť kvótu.

Snem nato vzal v známosť, že kráľ ustálil kvótu na jedon rok.

Zatým *Auréli Münnch* oboznámil snem so zpravou ministra honvédstva znejúcou o tom, že sa 39-ta divisia honvédstva súčasnila na manévroch v Haliči.

Proti tomuto mal *Ján Tóth* tú namietku, že honvédstvo slobodno za hranice krajiny vyvieť len s privolením snemu. Keď ale minister honvédstva barón *Féjérváry* vysvetlil omyl *Tótha* a dokázal, že privolenie snemu k tomu, aby honvédstvo bolo vyvedené za hranice vlasti, vyžaduje sa len v páde vojny, bola zpráva v známosť vzata.

Na konci zasadnutia interpelloval *Ján Molnár* ministra vnútra v záležitosti toho nezdaru, s ktorým sa ľudári potkali v Tušnáde a v Csik-Szt.-Mártone, keď tam chceli 21-ho októbra shromaždenie vydržiavať. Rečník hovorí, že predstavení obci sú príčinou toho, že sa tieto shromaždenia nezdarili, žiada prísne vyšetrovanie.

Ministerský predseda *Szell* vyhlásil, že prv musí vypočuť obžalovaných, kým vynesie výrok. Upozorňuje však interpellanta, že zákon o čistote volieb snažiť sa bude previesť čo najúplnejšie. Chce previesť čisté voľby a chrániť voličov od každého nátlaku. Kapacitovať môže každý, to je právo každého občana bez rozdielu jeho postavenia, ale proti nátlaku na voličov vystúpi s celou prísnosťou.

S tým bolo zasadnutie skončené.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 26. októbra. Dnes vydržiavali vyslanci krátke zasadnutie, na ktorom jedine to ustálili, že v utorok začnú pojednávať návrh zákona o svatbe dediča trónu, arcikniežata Franca Ferdinanda.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 30. októbra. Dnes začal snem pojednávať návrh zákona o sňatku dediča trónu arcikniežata Franca Ferdinanda s grófkou Chotekovou, vlastne o zrieknutí sa toho, že manželka jeho nebude kráľovnou a deti nebudú mať nároky na trón. Po referentovej reči hovoril Franc *Kossuth*. Dľa jeho poňatia osvedčenie arcikniežata Franca Ferdinanda, že manželka jeho nebude nikdy kráľovnou neuráža len právo manželky, ale je spolu aj úražkou pre krajinu. Osvedčenie sa dediča trónu zakladá sa na domácom zákone, ktorý ale naše verejné právo neuznáva. Dedič trónu zrieka sa aj v mene svojich potomkov, čo nemožno dovoliť. Návrh neprijíma.

Za *Kossuthom* hovoril na krátke gróf *Ján Zichy* a zadal v mene ľudovej strany opravu k návrhu.

Ludvik Holló tvrdí, že sa obsah návrhu protiví základným zásadám nášho verejného práva. Zadal návrh, aby domáci zákon panujúcej rodiny cieľom konštitucionálneho pojednávania predostrený bol snemu. Béla *Mezőssy* najurážlivejší bod návrhu nachádza v tom, že uráža svrchovanosť uhorského štátu. Práva Uhorska nemôže odobrať žiadon panovník alebo domáci zákon ez privolenia uhorského zákonodarského sboru. Keby sa Franc Ferdinand bol vzdal práva na trón, ta by jeho manželka bola bývala len ženou a matkou detí, ponevác sa ale nevzdal práva na trón, manželka jeho bude kráľovnou Uhorska, a deti jeho dedičmi uhorského trónu. Návrh neprijíma. Zajtra sa bude pokračovať v dišpute.

~ ~ ~ Svätuškárom. ~ ~ ~

Milovať Pán všetkých spolu káže:

Vy na sekty delíte ľudí . . .

Povinnosť nás všetkých rovno viaže:

Vaša pýcha vášní zdroj budí.

Čo vám svätým? — čo Božským? — Hovorte:

Aspoň to nám vedieť právom je . . .

Bránu viery do korán otvorte:

Ak len ešte máte — svedomie.

Ľud nás žízni, — vy čo mu piť dáte?

Miesto vody živej — otravu . . .

Vy ste vinnou viery — lásky ztrate:

Necítite stud, ni — obavu?

— Čas sa míňa, — neúprosne letí:

Ku pokániu chvíľ nebude nám . . .

Príde víchor, — očistí od smetí

Cestu Páne: — viery živej chrám.

Zakladajme úverkové spolky!

— Radí: *Kysučan*. —

(Pokračovanie.)

— Pravdu máte, že ručiteľstvo je jedovatý tovar. Trň pichá toho, kto zaručí. Ale my práve tento trň chceme vyňať zo srdca gazdov. Len ma vypočúvajte. Náš kruh bude sa len na našu obec rozprestierať alebo najvyšš na susedné obce. My sa teda budeme znať, asíce dobre znať jedon druhého. Teda budeme vstave omatať, že s ktorými sa spočíme. Kto bude podozrivý, o ktorého sa budeme báť, neprijmeme ho. Kto nechce opustiť krému a nechce sa potiaľ rozfahovať, pokiaľ mu prikryvadlo stačí, toho jednoducho obídeme. Ktorí sú ale medzi nás súci, tí ľudsky zaujmu svoje miesto. Nedivím sa nad tým, keď ustrňujete, že jedon člen za ostatných so všetkým majetkom je zodpovedný. Ale keď mu slúpime kožku, nahliadneme, že netreba čerta na stenu maľovať. Bude nás veľa a tak budeme aj mnohí jedon za druhého zodpovední. A — od čoho nech nás Pán Boh zachráni, — keď by sa dačo prihodilo, zpomedzi mnohých na jedného málo padne.

— Ozaj, prišlo na nás v mestskom veľkom banku toľko, že temer v tom zomreme, — hovorila Kordiška, utierajúc si záponou sliiace oči.

— Práve to chcem povedať, — pokračoval pán učiteľ. — Teraz však ver nemáme spolku a o veľa horšie stojíme. Prečo? Vďaka ver aj teraz sme zaručili za jedného, druhého a stalo sa, že ručiteľia zostali dlžníci.

— Tak sa stalo!

— A musí zaplatiť za čo stál dobre Kordiš, samotný. Keď sa toto v spolku stane, mnohí by sme boli k tomu. Ale ani toto by sa tak nestalo. Lebo keď by prípadne spolkovú kassu stihla ztrata: tam je rezervná základina, o ktorej, aby ste to rozumely, musel by som mnoho hovoriť.

— Povedali nám ľudia čo je to, — vstúpila do reči rychtárka.

— Tým lepšie. Aspoň môžeme teraz prejsť k inému. Lebo uverte mi, že aj vy môžete veľa urobiť ohľadom toho, aby náš spolok požehnané účinkovať mohol.

— Všetko urobíme, pán učiteľ.

— Teda znajte, že vo vašich rukach je veľká tajnosť. Vy sa ponosujete, vzdycháte, plačete, že gazdovia takto a tak — blaznejú. Teda ja to poviem, nejajkajte, neponosujte sa, ale ani neplačte, ale postavte sa na nohy. Vidíte anjeli moji, vám dal Všemohúci tú moc, že znáte zaobchodiť s mužským srdcom. Teda použite tieto vlohly. Keď sa spolok zriadi, prvá naša práca bude, aby sme oslobodili gazdov od tlačiacej, nad mieru drahej požičky, aby sme sriadili náš majetkový stav. Aby sa to mohlo stať, musíme byť sporiví. Musíme sa na pár rokov utiahnuť, čo aj hneď medzi nenám. Kto nezná, že v tomto ohľade veľa závisí od ženských. Pohladkávajte gazdov, objímte ich a uvidíte, že keď gazda uvidí: «hľa, pomaly-pomaly ubýva farcha» pozdvihne sa, bude hrdý a takto bude smýšľať: «Hľa, s takýmto životom zmôžem dlžobu, s takýmto životom môžem niečo odložiť, môžem byť blažený! No teda, mám-li pravdu, alebo nie?»

— Pravda je, pán učiteľ, nech ich Pán Boh požehná. Tak aj učiníme. Budeme pozorovať, bdiť jedon na druhého, jako bratia.

Ženy potom sa poďakujúc, rozlúčily sa s p. učiteľom, ktorý s radosťou vyjavil, že sa aj panstvo získalo pre spolok.

Pán učiteľ začal sa potom trochu obávať. Minulý dni a v obci bolo ticho. Jako by ozaj to veľké

nadšenie, ktoré opanovalo gazdov v záujme spolku bolo bývalo len taký slamený plameň. Už počal veriť, že aj Káčerovičania zdedili tú prirodzenosť: náhle sa zaujal a náhle utíchnuť.

Chvála Pánu Bohu, že sa pán učiteľ tento raz sklamal...

Stalo sa totiž to, že sa traja gazdovia vydali na cestu a nazreli do susednej stolice, do jedného už jestvujúceho úverkového spolku. Nuž veď tomuto sa pán učiteľ len tešil, lebo potom už sami gazdovia náhlili.

— Začnime už prácu, — hovoril Žitňanský — lebo keď nezačneme, nikdy nebude z nás nič.

— Jako to máme teda začať? — pýtal sa Kordiš.

— Aj to poviem, — vetil pán učiteľ. — Ale prv, než by som to učinil, ešte mi tlačí voľačo dušu, teda si oblahčím.

— Vidíme, že pán učiteľ svedomite koná, — tvrdili gazdovia.

— Ja to hovorím, teda spravme! Ale nech sa len tí prichytia ku práci, ktorí chcú skutočne pracovať. Lebo tu bude mať každý svoju povinnosť. To by bolo veľmi zle, keď by väčšina členov spolku na miesto práce práve pozorujúci zástoj hrala, to jest, keď by sme mali miesto pracovitých členov veľa kriklúňov, a títo by ustavične to hovorili:

— Takto by bolo treba!

— Tak by bolo treba!

— Ja by som tak učinil atď.

Lebo to by len predsa bolo čudné, aby jednodvaja pracovití členovia vypaprali gaštany z pahreby, potom keď treba jesť, teda vyrukujú aj oni.

— Znamenite, veľmi dobre.

— Lebo znajte, že každý počestný spolok je vlastne aj spolok pracovitosti. Tu sa musí každý člen pohybovať. Heslo spolku nech bude: «Daj, dám! Čiň, činím!»

— Pravdu majú, pán učiteľ.

— Potom ešte jedno! Členovia spolku potrebujú nielen sporivosť, ale aj trpezlivosť. Lebo zapamätajte si, ale dobre si zapamätajte, že tento úverkový spolok nenie «lutria», kde človek naraz terno spraví. Ani nie také čarodejníctvo, kde človekovi peniaze z rukáva padajú, kde bez všetkého ustávania sype sa pomoc. Tu je potrebná ustavičná vytrvalosť, ustavičná sporivosť, poriadok. Jestli si to myslíte, že jakonáhle spolok utvoríme, už sme so všetkým hotoví, už sa bude hned choseň liať, veľmi sa mýlite.

— Úprimná reč.

— Nemyslíte si, že len ja vyprávam takto úprimne. Máme my viac takýchto výborných pánov; aj tí už povedali svoje nielen pánom, ale aj chudobným ľuďom. Na pr. jeden gróf v jednej malej knižočke rozpovedá všetko to, čo s takouto

ustavičnou vytrvalosťou, prácou docieli obecný dobrobyt. Koloman Ondreaš ale to, čo som vám ja prv rieknuť, takto vysvetľuje:

— Úverkové spolky, — tak hovorí — tak účinkujú, jako požehnaný letný dážď. Po kvapkách padajú haliere, a tak sa rozvodnia dľa potreby.

— Rozumiete túto reč?

— Po našsky je povedaná, veru môže jej každý rozumieť.

— No vidíte, takto sa chystá pomaly-pomaly aj zatva úverkových spolkov. Úrodu treba dočkať s trpezlivosťou a s ustavičnou vytrvalosťou. Ja teda v mene Božom zvolám gazdov, ale len tých, ktorí už úplne porozumeli, že čo chceme? Tam potom ešte raz na krátko prednesiem, že teda vlastne prečo sme sa zišli. Vyvolíme dočasného predsedu; prečítame hotové stanovy a dľa potreby ich vysvetlíme...

— Veľmi znamenite, tam budeme všetci, ktorí sme už v tejto veci zbehlí.

— Pred shromaždením ale moje posledné slovo je — pokračoval pán učiteľ — to, aby sme boli jeden oproti druhému dôverní, nadutosť vykoreňme zo srdca, jako burinu. Pilne si vezmeme pred seba, že bude medzi nami láska prebývať, že všetci budeme plniť na seba prevzaté povinnosti. Lebo čujte len, čo tu píše jeden časopis: «Najhlavnejšia tajnosť a najmocnejšia istina, majetok zdaru spolkového je: verné plnenie povinnosti!»

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Baňská Bystrica, dňa 27. októbra.

Ctený Pán Redaktor!

Jako cteným čitateľom nášho milého „Opravdového Kresťana“ známo, miesto fšispána v našej peknej zvolenskej stolici je už zaplnené. Na miesto blahej pamäti baróna Jána Radvánszkeho jeho veličenstvo kráľ vymenoval za nového fšispána Ludvika Kürthy, cis. a kráľ. kamaráša, dosavadného fšispána susedných stolíc Liptova a Oravy.

Jakú spokojnosť a radosť vzbudilo po stolici vymenovanie Ludvika Kürthyho za nášho fšispána, ukázalo sa pri jeho uvítaní a inštalácii, ktorá sa odhývala dňa 25. októbra v Baňskej Bystrici. Jeho osvietenosť deň pred inštaláciou večer o 6. hod. došiel vlakom do Bystrice. Oproti novému fšispánovi išla deputácia pod vedením nášho podžupana dra M. Répásiho do Zvolena, kde na železničnej stanici dr Répási vítal nového fšispána, ktorého sprevádzala jedna deputácia stolice lptovskej. Keď zo Zvolena došiel vlak s fšispánom a s deputáciami do

Bystrice, tu na ozdobenej stanici prichodiacich uvitala hudba a potom vystúpivšieho fšišpána uvítal mešťanosta baňsko-bystrický Július Csesznák, za čo sa nový fšišpán vrele poďakoval. Potom sa pohol dlhý rad kočov po pekne ozdobenej ulici ku stoličnému domu, kde jeho osviätenosť pozdravil hlavný notár stoličný Július Weisz.

Hlavná slávnosť však bola, rozumie sa, inštalácia. Dňa 25. okt. rano shromáždili sa stoliční výborníci, úradníci atď. v plnom počte na stoličnom dome, odkiaľ na čele s fšišpánom išli na služby Božie. Po službách Božích nasledovalo slávnostné shromáždenie stoličné. Veľká dvorana stoličného domu bola cele preplnená vyberaným obecnstvom. Boli tam medzi inými Pavel Nemeskéri-Kiss štátny sekretár, z barónov Radvánskych Gejza, Albert a Anton, kr. vyslanci Mikuláš Osztröluczky a Jozef Schmidt, deputácia stolice liptovskej a početní popredai India zvolenskej stolice. Sbrromaždenie zabájal podžupan Répási, na čo bola vyslaná deputácia pre nového nadžupana. Keď nový fšišpán vstúpil do stoličnej dvorany, ozvalo sa dlhotrvanlivé búrlivé éljenovanie. Potom nový fšišpán složil prísahu a zaujmúc predsednícky stolec povedal svoju reč, v ktorej si prosil podporu stoličného obecnstva, aby mohol byť osožným stolici, čo je jeho jediným cieľom na tejto novej ceste. Potom slovami úcty rozpomenul sa o svojich predkoch na fšišpánskom stolci zvolenskej stolice. Jeho politickým programom je program vlády: čo je dobré, udržať; čo je zlé, odstrániť a nedostatky nahradzovať a pestovať čisté, pravé vlastenectvo. Voči úradníctvu bude ho viesť otcovská láska spojená so spravodlivosťou a prísnosťou. Reč fšišpánova prijatá bola s veľkou úľubou, na čo blavný notár Július Weisz v dlhšej reči ubezpečoval nového fšišpána o dôvere obecnstva a oddanosti úradníctva zvolenskej stolice, za čo sa jeho osvietenosť pekne poďakoval a hneď použivúc svojho práva vymenoval Stefana Holescha sekretára obchodnej a priemyselnej komory za čestného stol. hlav. notára, lekára dra Ernesta Kolczonay za čestného hlav. lekára, Ladislava Bende slúžneho za čest. hlav. slúžneho a konečne dra Júliusa Herritza statkára za čest. podnotára. Na to slávnostné shromáždenie bolo zakľúčené.

Po shromáždení prijímal nový fšišpán deputácie katolíckeho kňazstva, evanjelickej cirkve, židovskej obce, dôstojníckeho sboru, všetkých štátnych úradov, ďalej deputáciu obchodnej a priemyselnej komory, notárskeho spolku, priemyselného spolku, učiteľského spolku, deputáciu rychtárov, potom deputácie miest, železodielní a konečne deputáciu stoličných úradníkov.

Popoludní o 1. hod. vo veľkej dvorane stoličného domu bol bankett na počtu nového fšišpána a večer slávnostné predstavenie v divadle.

Prajeme novému fšišpánovi, aby sa u nás dobre cítil a aby našu stolicu viedol po ceste blahobytu ku všeobecnej spokojnosti. A to veríme tým viac, lebo v novom fšišpánovi dostali sme vodca vyzkúseného, ktorý nenie novákom na poli administrácie. Popraj mu Bože zdaru ku jeho slachetným snahám. —j —a.

Kolárovice.

Vysokocentný pán Redaktor!

V 42-hom čísle nami obľúbeného Opravdového Kresťana čítal som dopis z Kolárovíc od neznámeho furmana. — Obsah tohoto dopisu nezodpovedá pravde, preto sa osmelujem vysokocentnú redakciu prosiť o uverejnenie aj môjho dopisu.

Pán furman keď dopis písať dal — mal snáď na pamäti kolárovickú cestu pred dvadsať rokmi, — v ktorom čase keď viac pršalo, rieka rozvodnená bola — nebolo možné na príležitosti do Kolárovíc sa doviezť, — a vyše dediny do tak zvaných hôr kolárovských (o ktorú cestu sa len pánu furmanovi rozhodí) ani myseľ na to, žeby sa bolo dalo — kde v tom čase ani jedného mostu nebolo, — s vozom prejsť. — V tom čase by bol mohol pán furman povedať: „ani v Indii horšej cesty neni.“

Teraz ale máme cestu od petrovickej začínajúc až po faru kolárovickú cestu vicinálnu, — po ktorej aj bicyklisti do Kolárovíc prichádzajú. — Ostatniu cestu cez obec a vyše obce do hôr kolárovických vedúcu každoročne opravujeme, — len na tejto ceste obec tri väčšie mosty a štyri menšie mŕstky od niekoľko rokov postavila a udržuje, — aby pri rozvodnení rieky furmani prechádzať mohli. Že aj tohoto roku opravovaná bola, pán furman sám uznáva. Že ale, Szivku vynímajúc, ostatní úradní (lebo rychtár len po obci riadi prácu) sa cestárstvu nerozumejú a úlohu ich, — aby ľud na ceste pracujúci riadili, — k uspokojeniu pána furmana prekonať vstave neboli, — tomu príčinou sú sami občania, keď takých za boženíkov volia, ktorí sa cestárstvu nerozumejú, a predsa ich najväčšou úlohou je, na cestovú prácu dohliadať a riadiť, lebo druhej práce nemajú.

Pominulé tri roky boli boženíkmi sami furmani, — ktorí opravu cesty riadili. Prečo že neprivedli cestu do takého stavu, aby sa nemuseli o nej v novinách rozpisovať? — Ale keď boli boženíkmi, boli spokojní s takou cestou, jaká bola, teraz ale žiadajú, aby za jeden rok horská cesta do takého stavu privedená bola, jako je vicinálka, a na rieke, cez ktorú ich predkovia stá a stá rokov bez mostov drevo vyvážali, na dost malom potôčku žiadajú mať mosty, čo ostatným spolnobčanom, ktorí na cestu stoličnú platia, — na vicinálku platia aj tam robiť, — obecniu cestu jako tiež poľné cesty v dobrom stave udržovať musia — neni možno. — Po kuse ale, podľa možnosti, cestu tú do dobrého stavu privádza, — lebo pánu furmanovi je známo, že kus cesty cez fojstvie minulý rok bol hrubým kameňom vyvezený, tento rok ale tlčeným kameňom vyštrkovaný, a tak aj vo výbore obecnom uhovorené bolo, aby cesta horská podľa možnosti obce, každoročne po kuse opravovaná bola dokonále, ku ktorému cieľu aj pre rok 1901-vý do präliminára obecného na cestu vicinálnu a obecniu 700 korún je vzaté.

Mŕstky skoro každoročne fúrami roztrepané, za hotové peniaze z pokladnice obecnej opravované byť musia. Obec naša politická, zhola žiadnych dôchodkov nemá, všetky potrebnosti obecné len prirážkou kryje.

Iuď chudobný viac z drotárstva jako z roľníctva žijúci príražku a iné dane len v mesiacoch: októbri, novembri, decembri splácať vládne, býva teda pokladnica obecná prázdna, — nasledovne oprava mŕstkov len vtedy, keď sú peniaze previesť sa dá, a aj to len vtedy, keď sú najstúrnejšie výdavky obecné poplatené a je výhľad, že peniaze zostanú, lebo vydať peniaze trapno nasháňané na cesty, mŕstky, a nechať druhé nevyhnutné výdavky obecné nevyplatené, by obec do dlžôb uvrhlo, čo sa posavď nestalo, lebo obec naša každoročne z príražky všetky potrebnosti zaokrýva, — nikomu dlžná neni — ba na konci roku vždy ešte hotové peniaze prenkázat vstave je, prečo je aj jak skrz susedné obce, tak aj vrchnosťou za dobre sriadenú obec pokladaná, a predsa pán furman, ktorý je dozaista členom aj výboru obecného, a čo taký tiež riadi záležitosti obecné dá napísať: „*Druhej tak zanedbanej obce v každom ohľade snád v trenčianskej stolici nieta.*“ Pre tento nad obcou našou hanebne a nespravdливо vynesený výrok pána furmana vyzývam, aby jasno a menovite tie zanedbanosti kolárovicekej politickej obce pomenoval — a udanie svoje aj jeho vlastným menom podpísal.

Konečne pán furman nemá ešte zhola žiadneho pochopu o obci politickej a o obci katolíckej, keď napísal, že podrychtár predal za 30 zl. *obecné* drevo, to drevo nebolo obecné, to drevo dali urbárnici katolíckej obci na školy, katolícka obec na jej peniaze dala drevo to zotaf a z hory vyviezť, že ale také nevládala upotrebiť, miestny pán farár, ktorý mnohé neporiadky katolíckej obce do koľaje priviesť sa vynasnažuje, skrz podrychtára dal odpredať, týmto teda politická obec oškodená neni. Prosím teda pána furmana aby druhý raz, keď do novín dopisovať chce, na jeho udanie lepší pozor dal, lebo slovo obec sa potahuje na obec politickú, pri našej obci ale licitácia bez dokonáleho vyhlásenia nikdy vydržiavaná nebola.

S hlbokou úctou

Šimon Hričovec, rychtár kolároviceký.

Poverý dľa toho, v ktorom mesiaci sa kto narodil.

Január.

Vodnár. Tento je znamením veselosti. Ten mužský, ktorý sa v tomto mesiaci narodí, je lásky hodný, dôverný, duchaplný, veselý a zvedavý. Z počiatku je chudobný, ale potom zbohatne a majetok svoj vydá na ženu a na priateľov. Voda a zimnica môže mu veľa nehody priniesť. V 37. roku uvalia sa naň nemoce a nebezpečenstvá, ale preto bude dlho žiť. Po postavení bude bažiť a jeho zásluhy dojdú uznania. Detí bude mať málo.

V tomto mesiaci narodená ženská je dobrého rázu; stála, šfachetnomyselná, úprimná, dobrosrdečná, ale trochu nadmieru ľúbi pôžitky. S mocnou svojou náturou snadno bude snášať údery osudu a familiárne nesnádze, ktoré sa zo začiatku jej manželstva na ňu zrutia. Neskoršie ale nadobudne si majetok. Jestli dosiahne vysokého veku, nech sa obáva porážky.

Február.

Ryby. Ten mužský, ktorý sa pod týmto znamením narodí, bude hráč, odvážlivý, učení, nadutý. V mladom veku nadobudne si malý majetok, ale náhle ho dostane, aj ho zmárni. Miluje síce na dačo súcú spoločnosť, ale predsa ho privedú ženy do nešťastia tak asi v 40 roku veku jeho. Mnoho nesnádze mu spôsobí jeho shovorčivosť a nespoľahlivosť. Rodina jeho manželky bude sa nepriateľsky proti nemu chovať.

Pod týmto znakom narodená ženská bude zriedka pekná, ale do sporu príde s jej rodičmi, ktorí ju budú chcel od jej úmyslov odvrátiť. Bude mať výborné srdce, bude veľmi príjemná a múdra, ale detí bude mať málo. Bude mlčanlivá a sporivá, ale za to spoločnosti bude ľúbiť. Šťastný mužský, ktorý bude mať takúto manželku! Bude ho verne a nežne milovať.

Marec.

Ten mužský, ktorý sa v znamení *škopca* narodí, je náhly, rýchle konajúci, výrečný, usilovný a snadno sa rozpáli. Len zriedka zadrží slovo a chytro zapomenie na to, čo sľúbil.

Pod týmto znakom narodené ženské sú pekné, bystré, zvedavé, pamlsné, zábavy žiadostivé, ľúbia zväčšovať a následkom toho nevedome klamú a jako mužski, aj ony sa hned rozpália ale dajú sa snadno uchlácholiť.

Apríl.

Ten mužský, ktorý sa pod znakom *býka* narodil, je odvážlivý, prehký, snadno sa rozpáli, dakedy vzdoruje a zvíťazi nad nepriateľmi. Šťastie sa mu usmieva a predchodí ho. Veľa bude cestovať.

Pod týmto znakom narodená ženská je mužská, energičná, smelá, mocná. Dľa prirodzenosti násilná, ale za to predsa verná, oddaná manželka, jestli sa len jej prirodzenosť s manželovou srovnáva.

Maj.

Ti mužski, ktorí sa pod znakom *bližencov* narodili, majú výborné srdce. Sú duchaplní, múdri, šfachetnomyselní, ale trochu k nadutosti náchylní; pomimo toho falošní a zábavy hľadajúci. Ich srdce je stvorené ku láske a priateľstvu; budú blažení, jestli si takú manželku pojmu, alebo stúpia do priateľstva s takým mužským, ktorý sa pod tým istým znakom narodil.

Pod týmto znakom narodená ženská je pekná, milujúca, jednoduchá, prívetivá a blažená. V mladom veku ale nech nedôveruje mužským. Len s takým mužským môže byť blažená, ktorý sa jej rovná vo veku a v ráze. V hospodárení je trochu lenivá.

Juni.

Pod znakom *raku* narodený mužský, je svárhivý, pravotiaci sa, k mrhaniu náchylný, povždy nasleduje svoje vrtochy a nenaslúcha na rady rozumu. Ustavične ich prezradzujú a nedojdu k veľkému majetku. Na starosť upadnú do biedy a priatelia ich opustia.

Pod týmto znakom narodená ženská je dosť driečna, trochu ohnivá, usilovná, pracovitá, zvedavá, rozmarná a trochu na lep sadnúť náchylná. Tieto ženské riadne včas sa vydajú a okolo 30. roku drubý raz sa vydajú. Detí nemajú veľa. Pokoj len výnimečne prebýva v ich dome.

Júli.

Pod znakom *leva* narodený mužský je prostosrdečný, dôverný, driečný, smelý, veľkodošný a dakedy nadutý. Jeho duša je náchylná k milosrdenstvu a nábožnosti, ale preto ľúbi iných hnevať a štipkať. Pekným zovňajškom a milou tvárou ľúbi sa ženskej a on to zná. Ponevác za čas nadarmo sa zháňal po vyznačeníach, konečne ho zaplavia. Často bude v nebezpečenstve a nech sa chráni obňa a zbroja. Deti mu budú blahom a útechou.

Ženská bude bystrá, náruživá, smelá, hnevivá a pomstivá, ale pekná, bude milovať a aj ona bude milovaná. Včas sa vydá a bude mať málo detí.

August.

Pod znakom *panny* narodený mužský je pekného zovňajšku, dôverný, vtipný, stydlivý, mlčanlivý a dobrosrdečný. Bude hľadať poctenie, zvlášte medzi kňazmi. Mnoho ráz ho oklamú, obkradnú, lebo nemá ani pochopu o lsi a podvode. Bude dosť bohatý, ale bohatstvo jeho bude zväčša z nemovitosti záležať.

Ženská bude bojzlivá, stydlivá, k básnictvu náchylná (poetická), peknooká, riadnych ťahov, výborná matka, bohabožná, milujúca a oddaná manželka; núdz-nym veľa dobrého učí. Zavčasu a bohato sa vydá a zväčša bude mať dievčatá.

September.

Ten mužský, ktorý sa pod znakom *váhy* narodil, je pravotiaci sa, zvadlivý, ľúbi sa zabávať a iných hnevať. Jestli je kupec, dôjde k veľkému majetku. Väc-obecne je peknej tvári, dobrého spôsobu, výborný reč-ník; dakedy sa stane, že nezadrží dané slovo: v ži-vote mnoho zdedí. Múdrostou svojou mnohému nebezpe-čenstvu vyhne. Viac ráz sa ožení, ale bude mať málo dietok.

Žena je vľúdna, dobrej vôle a bude šťastlivá. Kvety bude obzvlášte ľubí; takáto žena bude mať mnoho zá-letníkov, ktorí sa ale ustavične menia. V 17—25. roku veku svojho sa vydá.

Október.

Ten, kto sa pod znakom *skorpiona* narodí, je od-vážlivý, dakedy cinický, medzi tým chyby svoje so zov-ňajškom ukrýva a mnohých oklame. Dievčatá, chráňte sa takýchto svodcov! Ich skutky sú vo veľkom od-pore so slovami, riadne sú medoústi, ale vždy pretvára-júci. Pred svetom sú dobrej vôle, škreklúni, ale v sa-motnosti smutní a zádumčiví, jako by sa sami seba báli. S vychovou a ostroťou možno však vypleniť z nich zlé vlastnosti.

Žena je smelá, klamlivá, podvodná, pekná a mil-kovná, nedôsledná a za pôžitkami túžiacca, o druhých zle smýšľa a každému usiluje sa škodiť; ale isté okol-nosti môžu uľavniť tieto zlé vlastnosti. Jej srdce nenie veľmi náchylné ku dobrému, trebárs jej rozmar je slad-kastý a záľubný.

November.

Ten mužský, ktorý sa pod znakom *strelca* narodil, zbohatne skrze kupectvo; je energický, pohyblivý, účin-livý, snadno si nadobudne priateľov, ktorí majetok jeho zmrhajú. Každý druh športu obľubuje: poľovku, rybačku, člnkovanie, jazdenie, bicyklovanie, telocvik, šermovanie atď. a v každom z týchto vyniká. Sobeckosť jeho proti-váži pravdymilovnosť, vytrvalosť a usilovnosť.

Žena je nespokojná a zkmavého ducha; ľúbi pra-covať a cestovať. S jej dobrým srdcom každého upúta. Hlavná jej chyba je nadutosť. Okolo 19. roku dostane dobrého muža. Bude výborná matka.

December.

Ten mužský, ktorý sa pod znakom *kozorožca* na-rodil, to ďaleko privedie, ale ustavične mu hrozia veľké nebezpečenstvá; skoro všetci sú slávobažní, púdiví, trochu podvodní, falošní, hašteriví a vadiacej povahy. Milujú prácu, ale preto sa v zlých spoločnosťach octnú; pred-stavujú veľkú vážnosť, ale tá je len povrchná; ľúbia pôžitky a ich srdce je nestále.

Ženská je riadne veľmi pekná, živá, ľahká a v prvej svojej mladosti do nekonečna bojzlivá, neskoršie ale bude veľmi smelá; ľúbi intriku a mnoho sa zapo-dieva s politikou a so záležitosťami iných. V manželstve je žiarlivá, trebárs sa usiluje to zakryť. Ľúbi cestovať a rozličnosti. Dosiahne vysoký vek.

BESEDNICA.

Cesty Božie.

Napísal: *Augustín Baczó* k.

(Dokončenie.)

III.

V horárni je veselo. Sišlo sa mnoho hostí, medzi ktorými bol aj pán oberferšter s jeho manželkou a dcérou a iní úradníci panstva. Medzi čím sa mladucha chystala, shromaždení hostia žartovali a upíjali si z dobrého vína. No konečne bol čas ísť do kostola. Rodičia mladý pár požehnali a svatobný sprievod na vozoch za spevu dru-žičiek a hudby huľ sa do kostola blízkej obce. Veselo prešli cez lesík a dolu vrákom, až konečne blížili sa k prvému domu, ktorý patril Štrbavému. Jurko stál pred domom a pozeral na dva nabité mažiare v jarku. Matka celý deň ho odhovárala od strelby, ale marne. Keď Jurko videl, že sa vozy sblížujú, zabehol do kuchyne pre

žeravé železo a keď vozy prišli pred Štrbavého dom, priložil žeravé železo na podsypanú panvicu a mažiare jedon za druhým s obrovským rachotom vybúšili. Sotva výstrely zavznely, kone trhly vozom, v ktorom sedel mladoženich s nevestou a divým skokom pádily k mostu vznášajúcemu sa nad dedinským potokom. Všetky námahy kočiša zastaviť kone byly marné. Doletiac na most, vozík búšil kolom o obradu a mladý pár i s družicami vypadnul do potoka. Nastal všeobecný zmätok. Svatobníci poskákali s vozov a za všeobecného bedákania a náreku spechali k nešťastníkom. Avšak na šťastie nikto neutrpel väčšie poranenie, krom mladoženicha, ktorý si nobu poranil. Vypadli s voza na nánes piesku a to bolo ich šťastím. Dedinčania hneď pribehli na pomoc a medzi nimi aj Jurko pribehol tiež k vozom a lutoval nešťastníkov:

„Toho som sa nenazdal. Odpusť mi, kamarát,“ hovoril Fridrichovi. „Chcel som tvoje veselie osláviť a z toho by sa bolo skoro nešťastie stalo.“

„Ďakujem za tvoju poctu!“ vetil Fridrich chladne. „Znám ťa dobre, aj tvoje srdce.“

Mladoženici potom znova posadali na vozy a viezli sa do chrámu. Boli síce mokří, a aj celá udalosť neprijemne účinkovala na celý svatobný sprievod, ale myšlienka, že ich predsa Pán Boh zachránil od väčšieho nešťastia, vliala do nich znova predošlú dobrú náladu. A keď po sobášii odznela pekná kázeň duchovného, v ktorej napomínal mladý pár na všetky strasti i slasti manželského života, celý svatobný sprievod jako by bol zabudnul na neprijemnú príhodu, vo veselej nálade navrátil sa šťastne do lesníkovho príbytku.

V horárni bolo živo. Veselá spoločnosť cítila sa výtečne a čo starého lesníka krom blaženosti mladého páru tešilo bolo to, že i jeho vzácní hostia: ako pán oberferšter s jeho pani manželkou a dcérou, ďalej pán kaplán a četní úradníci lesného paustva sa dobre cítili. Zábava plynula vo veľmi dobrom rozmare a čomu sa všetci potešili bolo to, že pán oberferšter vyniesol na mladý pár zdravicu želajúc im stáleho blaha a zdravia. Čo starší po hojnej večeri ďalej besedovali pri pobárku čo mladší ale, tí v druhej izbe tancovali s takou chuťou, že cigán Fero ustával od ustavičného „ľahania.“

Konečne ustávaly aj páry a mladý adjunkt, keď nastal krátky oddych, vyšiel von trochu ochladiť sa. Tu uzrel starého hájnika Floriana s puškou na pleci pričystaného k odchodu.

„A vy sa kam sberáte, starý?“ tázal sa ho adjunkt trochu udivený.

„Podívam sa na chvifu do lesa“, vetil starostlivý hájnik, ktorého tiež pobostil lesník. Raubšici vedia že sme všetci tu, tak budú robiť čo čert káže. Veď viete, že keď není kočíek doma, že sú myši rozpustené.“

„Vy ste predsa veľmi svedomitý človek“, vravel adjunkt, „zaslúhujete pochvalu. Ja ale keďby som na vašom mieste bol, neišiel bych nikde, veď svadba nebude každý deň; nechže si tam kto chce nejakého toho usiaka zastrelí“, pohodil mladík ľahostajne rukou.

„No nie. Ja pojdem aspoň ich poplašit,“ vetil Florian rozhodne. „Viete, ten Štrhavý darmo kone nena-plašil, on mal niečo v úmysle. Šťastie len, že sa to tak stalo.“ A s tým starý Florian išiel ticho hore zahradou priamo k lesu. Slnce bolo už zapadlo, jedine večerná tma predierala sa pomedzi stromovie. V lese bolo ticho, ani veter nehýbal listím, z ďaleka ozývalo sa tupé húkanie sovy. Florian zrazu napjal sluch či nečuje voľačo podozrelého. Všetko bolo ticho, len na strome ulomila sa suchá haluz a padla zapraskajúc na zem. Tma bola kam diaľ hustejšia. Florian kráčal smeie súc vínom trochu podgurážený.

V tú chvíľu vybral sa i Jurko do lesa, dľa starého zvyku s puškou pod kabátom. Tvár si trochu počiernil a pod nos falošné fúzy prilepil, na hlave starú čapicu a nanobáchmal papuče, aby nebolo jeho kroky slyšať. Vyšiel zadnými vráta a okolo petoka namieril k lesu. Tu zatočil na ľavo k veľkým vápencovitým skalám, okolo ktorých rozprestieraly sa bujné lučiny, na ktoré chodievaly srnce na pašu. Tu postavil sa Jurko, natiahal kohútik a čakal na srnce. Mesiac sa práve vyťahol zpod mračien a osvietil svojím bledým svetlom lučiny. Všade bolo ticho, len chvifami húknutie sovy prerušilo nočnú tichosť. Jurko načúval, či to húkanie není znamením raubšicov. Jeho sluch bol vycvičený, on poznal opravdové húkanie sovy od bársjak dobre napodobneného. V tom počul jakési drúzganie, ako by niekto po haluzách kráčal. Jurko naslúchal a priložil pušku k ľecu. Z húštiny vyšiel srnec, zrovna k lučine. Vyšiel na jedon balván a veselo hľadel do krásnej noci. „Aha, to si ty“, pomyslel si Jurko a namieril. V nasledovnom okamihu výstrel zahrnel tichou nocou a srnec zabručiac hodil sebou pár ráz a zostal ležať na mieste . . .

„Ani hnúť, síce strelím na teba!“ ozval sa Florianov hlas prísne. Stál oproti Jurkovi pri húštine osvietený mesačným svetlom. Jurko mal druhý kohútik natiiahnutý a zvrtnúe sa rýchlo, strelil. Florian strelil tiež, ale v húštine Jurka ani nepoznal, ani jeho postavu dobre nevidel. Florian schybil.

„O, chlape ty si mi dal!“ zvolal hájnik chytiac sa za ľavú nohu.

„Máš dost, pravda?!“ chechtal sa Jurko nakladajúc srnce na plecía a utekal čo mohol domov.

Matka sa divila, že je už doma.

„Už si tu?“ pýtala sa ho.

„Už. Srnec je v pitvore.“

„No a čo s ním?“

„To je starosť, starý Benard vezme i čerta, nech mu ho len donesie. Ale hájnik Florian bude sa na dnes-kajší večer pamätať.“

„Pre Boha!“ zvolala matka „asnáď si ho postrieľal?“

„Mlčte. On mňa lebo ja jeho! to je raubšicovo príslovie. On ale od toho nezomre, lebo som mu len pod nohy strelil. Keby ale niekto sem došiel, musíte tvrdiť, že som dneská bol doma, lebo ináč narobili by ste jak mne tak aj sama sebe len darobných neprijemností, bez ktorých sa môžeme zaobiť.“

Medzitým dovliekol sa starý Florian k horárni. Dupľovka slúžila mu za barlu, lebo na nohu nemohol sa ani oprieť. Mal strelené vyše kolena do stebna a šťastie len, že guľa neprešla až do kosti, a tak poranenie nebolo ťažké, lenže silne krvácal. S namáhaním došiel do horárne, kde ešte vždy bolo živo. Florian si sadol pred dvere na lavičku a zastonal boľastne. V tom vyšiel von adjunkt a sblídnuc Floriana vesele zvolal: „No predsa konečne idete, čo ste tam tak dlho robili?“

„Ba skoro bol by som tam zostal,“ vzdychol si Florian.

„Pre Boha, čo vám je?“

„Som trochu postrielaný, no ale nie veľmi.“

„Čože!“ zvolal adjunkt prekvapený a vidiac že Florian nežartuje, vetil: „Poďte do mojej izbičky, tam je posteľ, musíte si ľahnúť a rýchlo pre doktora. Kdeže ste strelený?“

„Do ľavej nohy, ale mnoho toho nemusí byť, cítim to podľa bolesti“, vravel trasľavým hlasom Florian vstupujúc do mládenecovej komôrky. „Len nehovorte o tom nikomu, aby sa tým veselost iným nepokazila.“ Adjunkt potom uložil hájnika na svoju posteľ a prezerajúc ranu videl, že je nie nebezpečná. Z opatrnosti ale pokým príde lekár, priložil na ranu studený obkladok a potom inými nepozorovaný privolal oberferštera a lesníka. Keď Florian rozpovedal celú vec, oberferšter sa ho tázal, na koho má podozrenie.

„Na nikoho iného,“ vetil hájnik, „len na toho mládeho Štrbavého Jurka. Poznal som ho po kroku.“

Do oberferštra jak keby bol strelil: „Tisíc hromov do toho chlapa!“ zvolal zlostne. „Iný to nebol jako on!“

Oberferšter potom hneď poslal pre lekára a žandárov. Netrvalo dlho už tam bol aj lekár aj žandári. Mládenec so žandárom išiel zrovna k Štrbavému. Lekár ale vymyl ranu, obviazal a riekol, že je to len nepatrné poranenie. Keď žandár s mládencom k Štrbavého domu prišiel, na zaklepanie nehlásil sa nikto. Zaklopali silnejšie.

„Kto je to!“ ozval sa vnútri Jurkov hlas.

„Otvorte!“ zvolal žandár.

„Je noc, dajte mi pokoj, každému tulákovi neotvorím.“

„Žiadon tulák, ja som žandár Špaldon!“

„Ah pán Špaldon, čože sa stalo, že ma budíte?“

„No len otvorte, dozviete sa.“

„Hneď, len rozsvietim.“

V izbe zablislo svetlo. Jurko sa obliekol a išiel bosí otvoriť.

Sotva vstúpili do chyže, žandár hneď oznámil Jurkovi, že ho v mene zákona zatýka, pretože postrielal hájnika. Jurko na oko sa čudoval, bránil sa, tajil a aj matka nariekajúc tvrdila, že Jurko celé popoludnie i večer bol doma. Nepomohlo nič. Žandári Jurka arretovali a mládenec navrátil sa do horárne, kde oznámil, že Jurka chytili.

Svatobneci v dobrej vôli rozišli sa len rano. Mládechu si Fridrich odviezol do svojho príbytku a život dvoch milujúcich sa srdce stával sa so dňa na deň blaženejším.

IV.

Hájnik Florian je už zdravý a chodí do lesa jako predtým. Z mesta došli citácie, mal sa ustanoviť Florian aj mládenec. Jurko, ten sedel vo vyšetrovacom väzení. V určeuý deň pojednávania prišiel mládenec aj s Florianom pred súd. Záležitosť bola dopodrobna prebratá, pretože ale Florian nemal žiadnych dôkazov o Jurkovej vine a Jurko odprisahal že je nevinný, koniec súdu bol, že Florian musel zaplatiť 50 korún súdobných útrat.

„Krivoprišažník! Krivoprišažník! Nebudeš žiť do roka!“ volala za Jurkom Florianova žena, keď ho videla zpod obžaloby oslobodeného vychádzať zo súdovnej siene. „Nebude sa Pán Bob bez trestu dívať na tvoje briedchy.“

Jurko zlostne zaškútil na úbohú ženu a hľadel sa jej ztratit zpred očí.

Jeho zatratená duša však nemala pokoja. Jako by sa ani netešil svojmu oslobodeniu. Na radostné privítanie matky sotva odpovedal a tá sa ho marne vypytovala, čo mu chybuje. Falošná prisaha brýzla mu svedomie, ale zkažená jeho duša odháňala trapné myšlienky o treste Božom. Človek, ktorý sa raz dopustí zlého skutku, ktorý falošne prisaha, ten sa viac zlého nezdrží, čím ďalej tým viac klesá až ho konečne stihne ruka spravodnosti. Tak bolo aj s Jurkom. Jeho pomsta naproti Fridrichovi nevyhasla a spustlý človek snoval ešte ďalej svoje obavné plány.

Jedného dňa vyhľadal svoju dávno nevidenú pušku, prečistil ju a chystal sa zase ku pitláčeniu. Vzal pušku na plece, do kapsy vstrčil hodný kus kúdele, sirky a trúdu a vyjdúc zadnými dvierkami zahrady poberal sa hore okolo potoka až k lesu. Tu preskočil potok a šiel na pravo smerom okolo lesa, až došiel k veľkému skladu, kde ležalo panské drevo. Tu zastal, odpočíval. Všade bolo ticho, len chvíľami z ďaleka nesúca sa búrka pretrhovala nočnú tichosť. Jurko išiel k hranici dreva, vytiahol kúdel, do kúdele zakrútil práchno a asi za hrst siriek a potom ešte kus práchna vo fajke zapálil a priložil ku kúdeli. Potom strčil všetko medzi drevo, zakryl íverím a rýchlo zmizol v huštine. Stúpal opatrne. Preskočil potok a ubieral sa v favo ku skalám, tam kde bol posledného srnca zastrelil a tu postavil sa za ker a čakal. Bola tma jako v hrobe. Stál asi štvrt hodiny, keď naraz zachmúrilo sa nebe a lesom začal sa valiť dym. „Ha-ha! už máte rozsvietené, aspoň budem mať tu od vás pokoj!“ pomyslel si Jurko.

V.

Lesník sedel aj s rodinou okolo stola. Rozhovor točil sa okolo denných záležitostí a rozumie sa i o novom manželskom páre, i o nehodách počas svatby, jako aj o falošnej prisaha Jurkovej, keď jako bez duše pribehol hájnik a oznámil lesníkovi, že panské drevo stojí v plameni. Naskutku všetci povyskakovali a lesník aj s mládencom utekal na miesto ohňa. Tam už bolo viac hájnikov, robili krik a dusili, bdejúc, aby sa ostatné siahly nechytily.

Práve keď najusilovnejšie pracovali na udusení ohňa, ovzduším zavznel výstrel. Starý lesník hromžil na raubšicov. Keď ale o chvíľku zavznel druhý výstrel, mládenec zaškrípал zubami a chcel tam bežať.

„Nie! nie!“ volal za ním lesník, „tam ich je viac, mohol by si tam prísť o život, tu fa je viac treba.“

Onedlho nato na miesto ohňa dobehol aj Fridrich, ale tak ustatý, že ledva dych popadal.

„Pomoc vám Boh!“ volal z daleka. „Je to strašná noc, až sa mi vlasy ježia. Tu horí, tam hore striefajú. Dobré že som o život neprišiel.“

„Snáď to na teba niekto strelil?“ pýtal sa ho lesník.

„Strelil, ale na šťastie ma netrafil. Potom bežal za mnou, ale jako sme preskakovali potok, on padol a viac sa nehýbal. Ja som ale bežal ďalej.“

Medzi tým oheň bol lokalizovaný a všetci ho obštúpili vypytujúce sa, ako sa to všetko stalo. Fridrich vydýchane si trochu od strachu, potom rozprával:

„Sedeli sme večer s Jozefinkou trochu dlhšie, keď naraz spozornjem oheň v lese. Zdalo sa mi, že to u vás horí. Rýchlo som klobúk a bežal k horárni, keď som ale videl, že tam nehorí, pustil som sa rovným smerom sem. Keď som dobehol k lesu, naraz zavznel výstrel. Zostal som stáť a díval som sa v tom smere, odkiaľ zavznel výstrel. V tom z húštiny vyskočil chlap a nakladal srnce na plece. Rozmýšľal som chvíľu, ale vidiac že to nenie hájny ale raubšic, zvolal som na neho, aby sa ani krok nehýbal lebo ináč strelím. Chlap však v tom okamihu zdvihol pušku a strelil na mňa. Guľky zapíšťaly mi okolo uší. Bol by on ešte viac sriefal, ale nemusel mať nábojov. Chopil sa srnce a chcel ujsť. Ja priskočil som k nemu a udrel som ho palicom. Na to on rýchlo shodil srnce, vytiahol veľký lovecký nôž a vrhol sa na mňa. Ja ale vidiac že som v nebezpečenstve, pustil som sa na útek a on za mnou až k potoku. Tam ale, ja neviem jako, padnul a viac nestal, len čo boľastne zastonal. Hružou dojatý utekal som potom až sem.“

„To ti verím,“ vravel lesník.

„Poďme sa podívať kto je to!“ radil mládenec.

„Áno, choďte,“ ale vezmite ešte dvúch chlapov sebou, ak by bol ešte tam.“

Fridrich, mládenec, starý Florian a ešte dvaja chlapi šli tam, ostatní ale hasili oheň. Isli ticho. Len chvíľami niektorí prehodil krátke slovo.

„Tu sme!“ prehovoril Fridrich „a on je tiež ešte tu!“

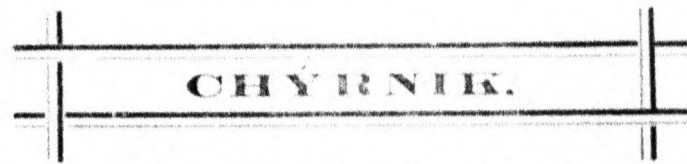
Na kraji potoka ležal človek, ktorého v tme nemohli poznať. Mládenec priklaknul k nemu, hýbe ho. Marne. Bol mŕtvý. Vytiahol ho ďalej na breh a pri svetle fakly videli, že má veľký lovecký nôž vrazený v srdci. Keď sa mu lepšie do tváre prizreli, videli, že je to Jurko Strbavý. Fridrich stál jako socha. „Nešťastník“, vravel, „zaiste mňa chcel zabiť, a on sám narazil na svoj vlastný nôž.“

„Veru nešťastník“, vzdychol z hĺboka hájnik Florian.

„Pán Boh mu buď milostivý. Jako ho vychovali, taký bol. Krivo prisahal, trest Boží ho stihol. Divné sú cesty tvoje,

o Bože, a kto jakýma kráca, tak sa mu i vedie a tak i zomre.“

Mládenec potom šiel pre žandárov. Florian ale s Fridrichom zostali do príchodu žandárov pri mŕtvoľe a rozmlúvali o hriešnom živote zkaženého šuhaja.

Sňatok v kráľovskej rodine. Dňa 29. októbra odbýval sa sobáš arcikňažny Marie Rajnerie Imakulaty s württembergským princom Robertom za okázalých slávností. Deň pred sobášom mladucha slávnostným spôsobom v prítomnosti kráľa složila prísahu, ktorou sa zriekla všetkých svojich práv, ponevác sa vydáva za cudzozemského princa. Sobáš odbýval sa vo farskom chráme Burgu. Prítomní boli krem jeho veličenstva kráľa: württembergské knieža Mikuláš jako zastupiteľ württembergského kráľa, všetci členovia panujúceho domu a mnoho štátnych a dvorných hodnostárov. U vchodu skvostne ozdobeného chrámu viedeňský knieža-arcibiskup kardinál dr Gruscha vítal panovníka a sľúbencov, ktorých za spevu a hudby chóru odprevadil k oltáru. Sobáš odobavil dvorný farár biskup Mayer. Po sobáši kráľ na osobitnom výsluchu prijal mladých manželov a potom zaviezol sa do paloty arcikňažata Rainera, ktorý dával obed k počte novomanželov, ktorí popoludní odcestovali do Trauenkirchu. — Tak na renunciacii, jako i pri sobáši so strany uhorskej vlády prítomní boli ministerský predseda Széll a ministri bar. Fejérváry, Hegedüs, Lukács a Wlassics.

Jubiläum biskupa Boltizára. Biskup Jozef Boltizár, námestník primasov v Ostrihomi tieto dni svätii 25ročné jubiläum svojho biskupstva, z ktorej príležitosti pozdravily jubilanta mnohé deputácie: jeho deputácia kapitule, duchovenstva, mesta Ostrihomi a miestneho pluku. Baňská Štiavnica, ktorú Boltizár za tri obdobia zastupoval na sneme jako kraj. vyslanec, vyslala z tejto príležitosti deputáciu do Ostrihomi. Jubilujúci biskup dostal mnoho blahoželajúcich telegramov a príslov.

Kráľov vnuk universitným poslucháčom. Z Mníchova oznamujú, že knieža Juraj, najstarší syn bavorského princa Leopolda a jeho manželky arcikňažny Gizely, dcéry nášho kráľa, dal sa zapísať za riadneho poslucháča tamojšej university. Mladý princ bude poslúchať prednášky o verejnom práve a o hospodárstve. Knieža Juraj je teraz 20ročný a jako poručík slúži v bavorskom pešom gárdovom pluku.

Posúdené knieža. Jedon talianský zákon zakazuje do cudzozemka predať talianské umelecké pamiatky, ale knieža Chigi si toho veľmi nevšimnul a jedon svoj umelecký obraz predal do cudzozemka za tristopäťtisíc lír. Keď sa o tomto odpredaji úradné kruhy dozvedely, knieža Chigi postavili pred súd a posúdili na zaplatenie celej kúpnej ceny do talianskej štátnej pokladnice.

Jubiläum Ignáca Szélla Ignác Széll, štátny sekretár v ministerstve vnútra, brat ministerpredsedu Kolomana Szélla tieto dni avštil 30ročné jubiläum svojej štátnej služby, z ktorej príležitosti úradníctvo ministerstva pripravilo mu srdečné ovácie a odovzdali mu jeho vlastnú maľovanú podobizňu. Jubilujúci štát. sekretár dostal i z vidieku veľmi mnoho blahoželajúcich telegrammov a listov.

Vymenovanie. Dr Július Kemény, kráľ. fíškál v Baň. Bystrici vymenovaný je za predsedu kráľ. súdnej stolice vo Veľkom Sibíne a na jeho miesto za kráľ. fíškála baňsko-bystrického vymenovaný je Štefan *Skultéty*, kráľ. podfíškál v Budapešti.

Nový mešťanosta Kremnice. Slob. a kráľ. baňské mesto Kremnica v pondelok 29. t. m. volilo si nového mešťanostu. Veľkou väčšinou hlasov zvolený bol dosavadný mestský policajný kapitán Emil Palkovica oproti mestskému hlav. notárovi Jozefovi Szmecanovicsovi.

Nový torpedový križiak „Szigetvár“ 29. októbra spustili na more v lodnici v Póle. Z príležitosti spúšťania novej válečnej lode rakúsko-uhorskej floty nebolo väčšej slávnosti, prítomní boli len námorníci a deputácia mesta Szigetváru.

Vyznačená mníška. Jeho veličenstvo kráľ zlatým záslužným krížom s korunou vyznačil Mariu Terezium Franzovú, priorku mníšiek v Kaloči za zásluhy nadobudnuté na poli výučby.

Veľmoži hasičmi. V Zsombolyi tieto dni chytila sa jedna stodola. Hasičia príbehli hneď a za nimi aj skutočný vnútorný tajný radca a hlav. stolovník gróf Andrej Csekonics so svojím synom Júliusom a oba veľmoži hneď pomáhali hasičom. Otec usilovne nosil vodu, ťahal vodou naplnený voz a syn vidlami rozhadzoval horiacu slamu a oba pracovali dotiaľ, pokým len oheň udusený nebol. Štatným veľmožom obecenstvo pripravilo hluché ovácie.

Vyzdvihnutý zátvor. Minister orby uvedomil trenčiansku stolicu, že rakúsky minister vnútorných záležitostí vyzdvihnul zákaz dovážať ošipané do Rakúska z *čičanského* a *kysucko-novomestského* okresu. Z týchto okresov teda zas je vývoz ošipaných do Rakúska dovolený, čo zaiste s radosťou prijmu patriční gazdovia, ktorí pre zákaz utrpeli nemalú škodu, lebo svoje ošipané v Austrii speňažiť nemohli.

Mladá podpaľačka. V halijskej obci Bobušovej posledne veľmi často horievalo, ale podpaľača chytiť nemohli. Konečne zistilo sa, že podpaľačkou je dvanásťročná dievča Maria Mušínská, dcéra jedného z pohorelcov. Nešťastné dievča bude akiste choré na duchu.

Nemravnosť vo Viedni. Vo Viedni chytili istého Heinricha Kolbena a jeho ženu Ernestínu, lebo pácbali nemravné gšefty s nezkušenými devami. Kolben-ovci pochádzajú z Púchova. Policia proti Kolbenovcom zaviedla prísne vyšetrovanie. Viedeňské časopisy sdeľujú, že v tejto hnusnej záležitosti je aj mnoho popredných ľudí zapletených.

Smutná návšteva. Tieto dni prišla do Levoče vdova podplukovníka Kőrmendyho, aby tu navštívila svojho do gymnásiuma chodiaceho syna. Sotva ale došla na byt svojho syna, prišli na ňu veľké ťažoby a o chvíľu zamdlela. Poslali do školy pre jej syna, zakiaľ ale mladý Kőrmendy došiel domov, jeho matka už zomrela. Zosnulá pani bola švagrinou liptovského župana Szmrecsányiho. Mrtvolu zosnulej pochovali v Sv. Jánoch v Liptove.

Duchaprítomnosť jedného farára. V obci Baranya-Bán v kat. chráme od jednej sviečky chytilo sa čipkové prikryvadlo oltára, načo prestrašený ľud hrnul sa von z chrámu. Duchovný otec slúžiaci omšu však neztratil duchaprítomnosť, a sám udusil oheň. Potom sa obrátil k poplašenému zástupu a ľud utíšil natoľko, že sa prestal tlačiť do dverí a tak zamedzil nebezpečie, ktoré brozilo tlačiacim sa vo dverách chrámových.

Hlavný slúžny samovrahom. Juraj Vietorisz, hlav. slúžny ilavský večer dňa 24. okt. zastrelil sa na svojom byte. Vietorisz bol 41ročný, slobodný a už od 11. rokov účinkoval v Ilave jako hlavný slúžny a svojou neustrannosťou a spravdnosťou vyzískal si dôveru a úctu nielen v samom okrese ale i v celej stolici. Čo ho primalo ku osudnému skutku, s istotou nevedno; jedni tvrdia, že príčinou samovraždy bola nestastná láska, dla druhej versie vraj rodinné pomery.

Lapený úskok. Väzeň Jozef Nagy, ktorý bol, ako sme minule sdělili, ušiel zo segedínskeho väzenia, nepožíval dlho svoju slobodu. Nagya na druhý deň chytili v jednej segedínskej kaviarni. Nagy pri výsluchu udal, že preto ušiel, lebo chcel navštíviť svoju sľúbenicu a povedať jej, že jak ho nepočká pokým si trest odsedí a vydá sa za druhého, že ju zabije. Nebezpečnému väzňovi dali teraz na ruky a nohy železá, aby nechodieval na zálety.

Zabudnutá sporiteľná knižka. Mestský pisár v Zente nedávno usporadoval staré listiny mesta, pri čom našiel jednu sporiteľnú knižku, na ktorú mesto Zenta r. 1879 bolo uložilo 3500 zlatých. Hneď pátrali v sporiteľni, ale tá hovorí, že mesto takého vkladu nemá. Mesto však opierajúc sa na najdenú sporiteľnú knižku pravdepodobne zapravotí sporiteľňu, tým viac, že uložený obnos behom uplynutých 21 rokov s úrokami vzrástol už asi na 15.000 korún.

Vystahovanie z Uhorska. Dla úradnej zprávy minulého roku 33 tisíc ľudí vystahovalo sa z Uhorska. V tomto počte najsilnejšie zastúpení sú bohužiaľ Slováci, z ktorých než 14 tisíc opustilo svoju rodnú zem. Dla národnosti najmenej vystahovalcov bolo Srbov. Len 300 Srbov sa našlo min. roku, ktorí vystahovali sa do cudziny.

Na člku z Europy do Ameriky. Dánsky námornícky kapitán Johansen počiatkom augusta na jednom ľahkom otvorenom člku odcestoval z Gibráltaru od brehov španielskych a preplaviac sa cez Atlantický oceán tieto dni šťastne dostal sa ku pobrežiu amerického polostrova Floridy. Zaiste bola to cesta veľmi nebezpečná.

K U O B R Á Z K U.

Malá gazdiná.

Myslíme, že náš obrázok nepotrebuje vysvetľovanie. Ktože by už nebol videl v domácnosti takýto obraz živý. Mladá deva s radosťou prejíma jednu časť starostí matkiných a dbá o drúbež dvora. Posbiera do zásterky potraviny a akonáhle uzrú sliapočky, kurčatá, húsenice, kačičky svoju ošetrovateľku, škrekotom ženú sa ku nej, aby neboly ukrátené. Dôchov drúbeže pre domácnosť býva často prvou starostou, ktorú matky ukladajú svojim dečram, aby začaly privykať k tým starostiam, ktoré ich ako budúce gazdinky očakávajú.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 29. októbra.

V budapeštiánskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 112, zadok 120, polievková 128, jazyk 118, obličky, ľadviny 150, čistené 280 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok —, zadok — hlov. — *Telacina*: predok 120, zadok 128, stehno 240 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 114, stehno a lopatka 124 hlov za 1 klg. — *Šunka*: pražská 190, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 124 hlov, loj 110 hlov, slanina ku roztopeniu — hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 110, sliapku 160, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 420 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 90, sliapka 140, kapuň 180 hlov, tučená hus 450 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka 400 hlov, kačka za kus 200 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 7 kusov za 40 hlov, menšie 34 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 210, sumec 170, štika 150, zubáč 250, jesater 420, okuň 250 hlov za klg. Raky: kus za 18 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 32 hlov za kilo. — Smotana 60 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus —, divá kačka 180, jarabica 120 hlov za kus. — Zajac za kus 2 kor. 80 hlov. — 1 klg. divej svine — hlov. Srna 150 hal. za klg. — Zemiaky 6 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	26:20	24:80	23:40	22:20	21:70	20:60
číslo:	6	7	7 1/2	8		
kor.	19:00	15:60	14:20	11:20		

Pšeničné otruby drobné po kor. 8:50, hrubé po 8:70.

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2:40—3:00, žlté kor. 3:50—4:00, rožky kor. 5:50—6:50, biele kor. 2:20—2:60 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 6 bl. kor. — *Cibuľa* kor. 5:00—8:40 m. e. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhoroky*: za kus — halierov.

Strova: *Hrach* liter 26 halierov, čistený starý 18—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fasuľa nová* 30 hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Odpredá sa

pozostalosť po nebohom **Michalovi Grosman**, pekárovi v Báte, asice: dom, pozostávajúci z dvoch izieb, kuchyne, komory, pekárne, maštale a šopy, ďalej z pivnice pod domom a veľkého dvoru.

Za domom je veľká pajta 12 metrov dlhá a 12 metrov široká a pri nej ležiaca ovocná zahrada obnáša 1080 [] lachtrov.

Bližší vývod podá pán Ferenc Leszek v Báte.

Budapeštiánska bursa s úradným značením cien dňa 29. októbra.

Obilie	Jakošť dla hekt	Za 50 kilogr		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	74-74	7.20	7.75	Státny dít. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5075-	5125.
" peštiánska	75-77	7.15	7.60	Uhorská zlatá renta 4%	94.80	95.30	Pešť. uh. kupec. b.	2550-	2560.
" stolnobebradská	75-78	7.15	7.70	korunová renta 4%	90.05	90.55	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	16000-	16100.
Raž (áito)	70-72	6.80	7.05	Uhorské regálové úpisy 4 1/2%	98.50	99.25	Šalgó-tarjána baňa na ublie	626.00	627.00
Jačmeň na krm	60-62	5.90	6.10	premiové úpisy	163.50	164.50	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.50	5.80	Uhorská tiasko-segedínska poisťička 4%	138.50	139.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	91.50	92.00
" na várku	64-66	—	—	Uhorská žel. poisťička 4 1/2% v ni. vyvážkové úpisy 4%	99.50	100.50	Uhorského úver. záložného ústavu 4 1/2%	98.00	99.00
Ovos	39-41	5.25	5.75	Spoločná poisťička v beš. peniazoch 4 1/2%	96.25	96.75	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	115.50	116.50
Kukurica	—	6.50	6.60	Z r e b y.			Peniaze.		
Proso	—	5.50	5.70	Spolku „Jó sziv“	6.00	6.50	Cisársky dukát	11.41	11.45
Ľepica	—	15.00	15.50	Uhorského „Cervené kríža“	18.50	19.50	Dvadsať-frankovník	19.23	19.26
Dateľinové semá, luc.	—	39.00	45.00	Rakúskeho	42.50	43.50	Nemecká ríšska malka	117.65	117.90
Sviňská masť pešťánska	—	58.50	59.00	Basilika	11.50	12.50	Striebro	—	—
" " vidička	—	—	—						

Platný od 1. októbra 1900.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. októbra 1900

Párkány-Nána—Léva. Léva—Garam-Berzencze.

Stanice	triedy	osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Párkány-Nána	ind.	5:35	9:05	4:08	—
Kőhid-Gyarmath	»	5:52	9:22	4:25	—
Kéménd	»	6:07	9:37	4:40	—
Bény	»	6:19	9:49	4:52	—
Csata	érk.	6:31	10:01	5:05	—
Oroszka	ind.	6:47	10:27	5:29	—
Garam-Damásd	»	6:57	10:37	5:39	—
Zeliz	»	7:09	10:50	5:52	—
Nagy-Salló	»	7:36	11:18	6:20	—
Alsó-Várad	»	7:58	11:35	6:37	—
Léva	érk.	8:10	11:52	6:54	—
Léva	ind.	8:20	—	—	7:14
Nagy-Kosmály	»	8:38	—	—	7:38
Kovácsi	»	8:46	—	—	7:48
Garam-Szt.-Benedek	»	9:04	—	—	8:19
Ujbánya	»	9:25	—	—	8:57
Rudnó	»	9:30	—	—	9:08
Garamrév	»	9:41	—	—	9:20
Zsarnóca-Fürészmalom	»	*9:47	—	—	9:29
Zsarnóca	»	10:00	—	—	9:54
Szénásfalu-Vihnye(V.-für.)	»	10:13	—	—	10:12
Geletnek-Szklenó(Sz.-für.)	»	10:19	—	—	10:33
Garam-Szt.-Kereszt	»	10:37	—	—	11:08
Saskó-Váralja	»	*10:44	—	—	11:18
Jálna	»	10:53	—	—	11:29
Garam-Berzencze	érk.	11:00	—	—	11:37

Garam-Berzencze—Léva. Léva—Párkány-Nána.

Stanice.	triedy	miešan. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Garam-Berzencze	ind.	—	4:25	—	12:30
Jálna	»	—	4:33	—	12:38
Saskó-Váralja	»	—	4:44	—	12:49
Garam-Szt.-Kereszt	»	—	5:01	—	1:06
Geletnek-Szklenó(Sz.-für.)	»	—	5:24	—	1:26
Szénásfalu-Vihnye(V.-für.)	»	—	5:35	—	1:34
Zsarnóca	»	—	6:02	—	2:00
Zsarnóca-Fürészmalom	»	—	*6:07	—	*2:05
Garamrév	»	—	6:14	—	*2:12
Rudnó	»	—	6:30	—	2:28
Ujbánya	»	—	6:45	—	2:40
Garam-Szt.-Benedek	»	—	7:16	—	3:11
Kovácsi	»	—	7:27	—	3:22
Nagy-Kosmály	»	—	7:38	—	3:36
Léva	érk.	—	7:55	—	3:53
Léva	ind.	5:05	—	9:45	4:25
Alsó-Várad	»	5:23	—	10:03	4:50
Nagy-Salló	»	5:46	—	10:26	5:17
Zeliz	»	6:08	—	10:49	5:51
Garam-Damásd	»	6:20	—	11:01	6:04
Oroszka	»	6:31	—	11:11	6:23
Csata	»	6:38	—	11:18	6:32
Bény	»	7:09	—	11:36	7:03
Kéménd	»	7:20	—	11:47	7:17
Kőhid-Gyarmath	»	7:33	—	12:00	7:33
Párkány-Nána	érk.	7:49	—	12:17	7:52

Tót-Megyer—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Privigye-Bajmóc.

Stanice	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Tót-Megyer	ind.	4:15	11:55	4:10	7:20
Annamajor	»	*4:26	*12:06	*4:21	*7:31
Nagy-Surány	érk.	4:37	12:17	4:32	7:42
Nagy-Surány	ind.	4:45	12:27	4:37	7:50
Ondrohó	ind.	*4:56	12:39	*4:48	8:02
Komjáth	»	5:08	12:51	5:00	8:14
Nagy-Kér 6. sz. órh.	»	*5:22	*1:05	*5:14	*8:28
Nyitra-Ivánska	»	5:40	1:23	5:33	8:47
Nyitra	érk.	5:57	1:40	5:50	9:04
Nyitra	ind.	6:02	1:45	5:55	—
Kajsza 10. sz. órh.	»	6:13	*1:56	6:06	—
Úzbégh	érk.	6:22	2:05	6:15	—
Vicsap-Apáti	»	*6:41	*2:25	*6:34	—
Szomorfalú	»	6:51	2:35	6:44	—
Nyitra-Ludány	»	7:13	3:02	7:07	—
Nagy-Tapolcsány	»	7:37	3:25	7:30	—
Bossány	»	7:54	3:42	7:47	—
Chynorán 15. sz. órh.	»	8:04	3:51	7:57	—
Nyitra-Zsambokrét	»	8:11	3:58	8:04	—
Kis-Bélicz	»	*8:20	*4:07	*8:13	—
Nagy-Bélicz	érk.	8:24	4:11	8:17	—
Nagy-Bélicz	ind.	8:34	4:25	8:22	—
Simony	»	8:45	4:39	8:33	—
Nagy-Ugróc	»	8:55	4:53	8:41	—
Oszlány	»	9:06	5:08	8:52	—
Nyitraszeg	»	9:15	5:20	9:01	—
Nemes-Kosztolány	»	9:32	5:43	9:17	—
Nyitra-Novák	»	9:45	6:01	9:30	—
Koós	»	9:58	6:17	9:43	—
Privigye-Bajmóc	érk.	10:10	6:32	9:55	—

Privigye-Bajmóc—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Tót-Megyer

Stanice.	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Privigye-Bajmóc	ind.	8:50	11:35	—	4:55
Koós	»	4:02	11:49	—	5:07
Nyitra-Novák	»	4:14	12:06	—	5:19
Nemes-Kosztolány	»	4:29	12:29	—	5:34
Nyitraszeg	»	4:40	12:44	—	5:45
Oszlány	»	4:48	12:55	—	5:53
Nagy-Ugróc	»	4:59	1:18	—	6:05
Simony	»	5:06	1:27	—	6:12
Nagy-Bélicz	érk.	5:15	1:38	—	6:21
Nagy-Bélicz	ind.	5:20	—	1:53	6:36
Kis-Bélicz	»	*5:24	—	*1:57	*6:40
Nyitra-Zsambokrét	»	5:33	—	2:06	6:49
Chynorán 15. sz. órh.	»	5:40	—	*2:12	*6:55
Bossány	»	5:48	—	2:21	7:04
Nagy-Tapolcsány	»	6:12	—	2:44	7:27
Nyitra-Ludány	»	6:30	—	3:07	7:46
Szomorfalú	»	6:53	—	3:33	8:09
Vicsap-Apáti	»	*6:59	—	*3:40	*8:15
Úzbégh	érk.	7:18	osobný vlak	4:00	8:34
Kajsza 10. sz. órh.	»	*7:28	osobný vlak	*4:19	*8:44
Nyitra	érk.	7:39	I-III.	4:30	8:55
Nyitra	ind.	7:44	—	1:49	9:05
Nyitra-Ivánska	»	8:02	—	2:07	9:23
Nagy-Kér 6. sz. órh.	»	*8:17	*2:22	*5:47	*9:38
Komjáth	»	8:32	—	2:37	9:53
Ondrohó	»	*8:41	2:47	*6:11	10:03
Nagy-Surány	érk.	8:52	2:58	6:22	10:14
Nagy-Surány	ind.	9:02	3:08	6:34	10:24
Annamajor	ind.	*9:12	*3:18	*6:45	10:34
Tót-Megyer	érk.	9:22	3:28	6:56	10:44

Garam-Berzencze—Selmezbánya.

Stanice.	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Garam-Berzencze	ind.	6:43	12:22	5:25	—
Kecskés 3. sz. órh.	»	*7:09	*12:43	*5:49	—
Bélabánya	»	8:00	1:27	6:38	—
Selmezbánya	érk.	8:52	2:03	7:28	—

Selmezbánya—Garam-Berzencze.

Stanice.	triedy	nák. os. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Selmezbánya	ind.	4:50	9:25	2:55	—
Bélabánya	»	5:24	9:59	3:28	—
Kecskés 3. sz. órh.	»	*5:55	*10:30	*3:59	—
Garam-Berzencze	érk.	6:15	10:50	4:19	—

* Podmienenčne vlak zastane.

Hrabé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a kráľ. dvornej knihtačiarne Viktora Hornyánskeho v Budapešti.